

● معصومه شهبندی

از ۱۰۰ باشد بهتر است. چرا که در انتخاب اول اگر کمی هم فکر نکنیم برنامه‌های خوب به مرحله بعدی راه پیدا می‌کنند، اما در مرحله بعد باید ریز و دقیق‌تر سنجید.

پیشنهاد این داور بین‌المللی برای بالا رفتن کیفیت داوری در جشنواره داخلی قرار گرفتن متن کامل برنامه هنگام گوش دادن بود و تأکید کرد: اگر در جشنواره‌های داخلی هم مانند ABU به جای گوش دادن چندباره، متن به‌طور کامل در اختیار داور قرار گیرد، جنبه بصری در قضاوت به یاری گوش می‌آید و باعث می‌شود تا خستگی باعث بی‌توجهی و نمره‌دهی غیرمنصفانه نشود.

همچنین رضوی نژاد ملاک‌های حضور خود در سمت داوری جشنواره را این‌گونه ارزیابی کرد: ملاک‌هایی چون آشنایی با برنامه‌سازی رادیویی، تسلط کامل به زبان انگلیسی، سابقه داوری در جشنواره‌های بین‌المللی و تهیه‌کنندگی از ضرورت‌های انتخاب بوده است.

در بخش کودک و نوجوان برنامه **صدای شادی از رادیو ایران** رتبه اول را کسب کرد که به گفته آقای رضوی نژاد شنیدن صدای خنده و شوق و موسیقی شاد این برنامه برای مخاطبان جالب بوده است. **ترانه‌ای برای آرمیدن** برنامه‌ای بود که سبک موسیقایی لالایی در آن برای حاضران در جشنواره جذاب بود و در بخش اطلاعات و سرگرمی رتبه اول را به‌دست آورد. برنامه‌های

ایران در بخش رادیویی جشنواره آسیا-اقیانوسیه (ABU) توانست با کسب رتبه در چهار بخش از شش بخش خبر، اطلاعات و سرگرمی، مستند، کودکان و نوجوانان، نمایش رادیویی و برون‌مرزی بهترین جایگاه را به‌دست آورد.

آقای بهروز رضوی نژاد، مدیر رادیو قرآن به عنوان یکی از داوران این جشنواره ضمن بیان مطلب فوق افزود: وضعیت ایران در جشنواره ABU بسیار عالی بود چرا که از شش گروه در چهار بخش رتبه به‌دست آورد. تنها در بخش‌های برون‌مرزی و خبر نتوانست رتبه‌ای کسب کند، آن‌هم به این دلیل بود که به این دو بخش در حوزه معاونت صدا خیلی بها داده نمی‌شود. هیچ کشوردیگری حتی کشور میزبان که از لحاظ امکانات، در رده‌های بالاتری قرار دارند نتوانستند به چنین مقامی دست یابند.

وی در ادامه در مقایسه جشنواره داخلی رادیو با جشنواره ABU و از لحاظ استانداردهای جهانی گفت: ایران بین‌المللی‌تر از ABU است چرا که اولاً ABU تنها از اعضا دعوت می‌کند، ولی ایران یک فراخوان عام می‌دهد. با توجه به توصیفاتی که من از جشنواره برای جناب آقای خجسته کردم ایشان به عنوان کارشناس این امر اعتقاد داشتند در ایران رتبه‌دهی کمی و دقیق است و در ABU کیفی است. ممکن است برای انتخاب اولیه، روشی که از ۱۰ نمره امتیاز می‌دهد مناسب باشد ولی برای انتخاب نهایی اگر نمره‌دهی

روزی از یک زندگی از رادیو کرج در بخش مستند، رتبه دوم، ایران در گذر زمان از رادیو جوان رتبه سوم را کسب کردند.

رضوی نژاد به عنوان تنها داور کشور ایران و مدیر رادیو قرآن در پاسخ به این سؤال که «با توجه به پوشش جهانی رادیو قرآن و برگزاری این جشنواره در کشورهای آسیایی و خاورمیانه که درصد بالایی از مردم آنها مسلمانند، این شبکه چه سهمی در ABU می تواند داشته باشد؟» گفت: در این دوره از جشنواره کاری از رادیو قرآن حضور نداشت، که شاید به دلیل استفاده نکردن این شبکه از موسیقی به عنوان یکی از عناصر تنوع باشد. با دست بسته نمی توان در یک جشنواره بین المللی در برابر رقابلی که از همه امکانات بهره می برند رقابت کرد. البته اکثر برنامه هایی که در جشنواره شرکت داشتند نیز موسیقی با سطح کیفیت بالا نداشتند.

وی اظهار امیدواری برای جشنواره های آتی کرد و ادامه داد: تربیت نیروی متخصص و آشنایی با ساختارهای جدید برنامه سازی این امکان را به وجود می آورد که در آینده در برخی از رشته ها امکان راه یابی به جشنواره باشد.

نگاهی دوباره به رادیو قرآن پس از گذشت چند سال از فعالیت در عرصه رادیو تخصصی، برای رشد و تعالی در چشم انداز آینده جالب توجه است. اگر رادیو قرآن روزگاری در ابتدای راه و تجربه بوده، حال می تواند مثال و الگویی برای وارد شدن دغدغه های دینی در فضای رسانه ای باشد. چهار سال پیش، مدیر رادیو قرآن، حسین ساری، حضور رادیو قرآن را خدمت رسانه به دین عنوان کردند و امسال شعار این شبکه « با قرآن زندگی کنیم »، تلاشی برای بالا بردن خدمت رسانه به دین است. گفت و گو با مدیر فعلی رادیو قرآن، بهروز رضوی نژاد، پلی است برای یادآوری آنچه رادیو قرآن در این سالها تجربه کرده و آنچه می خواهد بدان برسد.

□ برنامه های رادیو قرآن چه جذابیتی برای مخاطب می تواند داشته باشد که به جای شنیدن تلاوت از نوار یا CD، رادیو را انتخاب کند؟ اگر رادیو قرآن مخاطب خود را در این زمینه دارد، نیازسنجی و ارتباط با مخاطب چگونه صورت می گیرد؟

○ شنونده در خانه آرشو گسترده ای ندارد و بزرگ ترین مزیت رادیو قرآن آرشو تلاوتها با صدای قاریان ایران و جهان است که استاد شیب، قاری برجسته مصری آن را به عنوان «گنجینه عظیم» نام برده است. ساعت پخش تلاوت در ساعات مشخص شبانه روز از رادیو قرآن برای مخاطبان به اندازه پخش خبر سراسری جا افتاده است. دعوت از قاریان مصری در ماه رمضان و بهمن باعث می شود هر ساله به تعداد آرشو افزوده شود و تنوع نیز بالا برود. پخش تلاوت های درخواستی در ایام نوروز و همچنین سری جدید آن نشان از توجه به مخاطب است. رادیو قرآن در یک کشور فارسی زبان است و پخش تلاوت در آن باید با کشورهای عربی تفاوت داشته باشد. در طرح آینده پیش بینی شده به همراه هر ترتیل و تلاوت حتی شده دو دقیقه در ابتدا شرح و بیان موضوع آیات گنجانده شود و اگر آرشو صوتی این شرح کامل شود بهتر می شود.

□ «رادیو قرآن، رادیو تلاوت» با این جمله چقدر موافقت؟ چقدر با هدف چشم انداز ده ساله، انس و معرفت مخاطبان قرآن سنخیت دارد؟

○ انس با قرآن ماندن در ظاهر قرآن نبوده است. اما از طرفی استماع قرآن نیز حسنه دارد. دو نوع دیدگاه به رادیو قرآن وجود دارد. یکی پرداختن به تلاوت و پخش قرائت های مختلف است چرا که گفته می شود قرائت قرآن زینت قرآن است. دیدگاه دوم پرداختن به محتوای است.

سعی کردیم هر دو دیدگاه را تأمین کنیم و آنچه طبق آمار مشخص است در روز بین ۴۰٪ تا ۵۰٪ برنامه ها تلاوت است و ۴۰٪ تولیدی و ۱۰٪ برنامه زنده. ما مخاطبانی داریم که حتی به این مقدار از پخش هم رضایت نمی دهند و خواستار پخش تلاوت های یک ساعته هستند.

□ با توجه به شعار «با قرآن زندگی کنیم» چه برنامه های برای رسیدن به این شعار و نهادینه کردن فرهنگ آن صورت گرفته است؟

○ برنامه آیه های زندگی که به مدت پنج سال است پخش می شود، گروهی تحت عنوان آیه های زندگی تشکیل داده است که قرآن را وارد ابعاد مختلف زندگی می کند. جایگاه گروه را در رادیو قرآن تعریف کرده ایم و طرح یک برنامه «خانوادگی قرآنی» نیز از برنامه های آتی است.

□ آقای ساری در مصاحبه سال ۸۱ گفته اند ما در زمینه حذف داوطلبانه موسیقی در حال کسب تجربه هستیم حالا بعد از گذشت چهار سال نتایج و این تجارب چه بوده است؟

○ من با کلیت وجود موسیقی در رادیو قرآن مخالف هستم. خود قرآن گوش موسیقایی را تأمین می کند، البته موسیقی سازی نیست بلکه موسیقی آوازی است. گاه از vocal که نزدیک به موسیقی است استفاده می کنیم. تصور رادیو قرآن با موسیقی برایم خوشایند نیست. البته با وجود کارشناس و متخصص موسیقی مذهبی در رادیو معارف موافقم، چرا که حجم قرآن در آن شبکه کم است اما در رادیو قرآن همان تواشیح و ابتهال کفایت می کند.

□ آموزش روخوانی و تجوید قرآن در رادیو به عنوان یک رسانه ثانویه که مخاطب هنگام استفاده از آن کمترین درگیری حسی را دارد با چه مشکلاتی مواجه است، تدابیر آموزشی آن چه بوده و آیا جنس آموزش در آن متفاوت است؟

○ با وجود همه مشکلات در زمینه دادن آموزش، مهم این است که شنونده در دورترین نقطه کشور که امکان دسترسی به کلاس های آموزشی را ندارد می تواند روخوانی و تجوید را بیاموزد. از طرفی امروزه کشف شده که روش سنتی روش خوبی است چرا که کارگاهی است. تعلیم روخوانی قرآن چون جنبه دیداری دارد اگر از تلویزیون صورت بگیرد بهتر است. اما آموزش تجوید، صوت و لحن که صدا نقش مهمی در آن دارد از طریق رادیو موفقیت بیشتری می تواند کسب کند. نباید فراموش کرد رادیو قرآن در نقاط دورافتاده کارکرد قاریان و استادان را دارد.

□ چه اندازه به پیام غیر مستقیم و بیان مفاهیم قرآنی به صورت غیر مستقیم، به طور مثال نمایش نامه قرآنی در رادیو قرآن توجه می کنید؟

○ اگر مخاطب را بشناسیم می دانیم که چه موقع مستقیم و چه زمانی غیر مستقیم پیام رسانی کنیم. بعضی مواقع باید با صراحت حرف زد. نمایش نامه قرآن هم داشته ایم اما خیلی کم، باید دید چه کسانی مخاطب نمایش نامه هستند و آیا مخاطبان رادیو قرآن به برنامه رادیویی علاقه دارند.

□ تا حالا نظر سنجی سفارشی هم به مرکز تحقیقات صداوسیما داده اید که به طور مثال علاقه مخاطب به همین نمایش نامه قرآنی را بسنجید؟

○ فعلاً به همان نظر سنجی هایی که خود مرکز تحقیقات انجام داده است اکتفا کرده ایم ولی در طرح جامع خود یکی از مواردی که تعریف شده همین نظر سنجی است. چون رادیو قرآن یک شبکه تخصصی است سفارش دادن نظر سنجی مطلوب است و البته به وفای عهد آقای ساری و به قول هایشان بستگی دارد.

□ رادیو قرآن، شبکه تخصصی قرآن در ۳۶۵ روز سال است این باعث شده که این شبکه با توجه به تجارب روزانه خود در ماه رمضان و شعبان که توجه مخاطب به این گونه برنامه های مناسبی و دینی بیشتر می شود، در عرصه رقابت بر شبکه های

دیگر ارجحیت داشته باشد؟

○ مخاطبان رادیو در ماه رمضان از نظر کمی و همچنین رضایت مخاطب رتبه اول را دارند و این به معنای پیروزی در این صحنه است. در طول سال، بعد از رادیو های ایران، ورزش، جوان رتبه چهارم را حائز است.

□ با توجه به اینکه رادیو قرآن پوشش جهانی دارد. برنامه های رادیو صدای آشنا در زمینه قرآن را چگونه ارزیابی می کنید؟ نوعی موازی کاری است یا اینکه آنها در شناخت مخاطب و نیازها موفق ترند؟

○ من از این قضیه بی اطلاع بودم اما معتقدم که اگر یک موضوع را به دو تهیه کننده بدهید با نگاه های مختلف برنامه می سازند. از حرکت هایی این چنین استقبال هم می کنیم.

□ در گذشته یکی از ضعف هایی که برای رادیو قرآن عنوان می شد، ضعف گوینده های آن بود. آیا هنوز هم تخصص دینی بر تخصص فنی برتری دارد؟ و از طرف دیگر تربیت گوینده کارشناس قرآنی که چهار سال پیش در برنامه های رادیو قرآن عنوان شده بود به کجا رسیده است؟

ظدو نوع کارشناس در رادیو قرآن فعالیت می کنند: گوینده های عام که به اعلام برنامه می پردازند و گوینده های تخصصی. در بخش گویندگی همچنان از بسیاری از استانداردها می گذریم چون محتوا مدنظر است. از سوی دیگر در دنیا کنار گذاشتن استانداردهای عمومی معمول شده است. هر صدا یک هویت خاص خود را دارد. توانایی، جالب بودن، تیز و نوآر بودن بسیار مهم است. از قالب های کلیشه ای باید بیرون بیایم.

□ کارشناسی که هم در گویندگی تبحر داشته باشد و هم چالپ و تیز و نوآر باشد بهتر نیست؟

○ البته در بخش تخصصی برای حوزوی ها و دانشگاهیان فراخوان داده ایم تا در زمینه تربیت گوینده های خاص نیز بهره ببریم.

شایان ذکر است رضوی نژاد که خود زمانی گوینده بوده آموزش در کلاس های گویندگی در رادیو قرآن را به مدت هشت ماه بر عهده داشته است.

□ در پایان، وجود آقای رضوی نژاد به عنوان کارشناس ارشد فلسفه و با تجارب رادیویی بسیار در مقام مدیر رادیو قرآن چقدر مفید است؟

○ سوابق رسانه ای، دانشگاهی و مدیریتی در اداره یک شبکه می تواند مفید باشد چرا که تخصص های گوناگون برای این امر لازم است. به امید خدا، با مدیرانی که همراهم هستند قصد داریم رادیو قرآن را به سمت و سوی ببریم که مخاطبان ما تلاوت های زیبا را بشنوند، درک کنند و با آن مأنوس شوند و عمل به قرآن را پیش رو داشته باشند. شنیداری شدن رادیو قرآن الان هم هست اما تلاش برای بالابردن عیار است.

